SKATTENYTT

Officiellt organ för Taxeringsnämndsordförandenas Riksförbund

Nr 1-2/1962 **Årg. 12**

DISTRIBUTÖR AV
MEDDELANDEN FRÅN RIKSSKATTENÄMNDEN

Nyheter i skattelagstiftningen vid 1962 års taxering

av byråchefen hos riksskattenämnden Bengt Bohman

Inledning.

De nyheter i skattelagstiftningen, som för första gången skola iakttagas vid 1962 års taxering, äro — vilket må tjäna till tröst för de taxeringsnämnsordförande och andra taxeringsfunktionärer, som emellanåt måhända haft orsak att klaga över att lagstiftarnas flit på detta område varit så stor — icke många och i flertalet fall icke heller av större betydelse för de lokala taxeringsnämnderna. I det följande lämnas kortfattade uppgifter om de nya eller ändrade regler taxeringsnämnderna ha att iakttaga. Beträffande de nya reglerna om pensionsstiftelser och om avdrag för avsättning till dylika stiftelser — vilka regler i huvudsak träda i kraft från och med 1962 års taxering — hänvisas emellertid till en särskild uppsats i detta häfte av docenten D. Helmers och beträffande de nya regler om uppgiftsskyldighet, skyldighet att föra räkenskaper m m, som införts genom SFS 1961 : 340—342, hänvisas till en av regeringsrättssekreteraren C. O. Sandström i Skattenytt årg. 1961 s 241—253 lämnad redogörelse.

Villaschablonen.

SFS 1961 : 41 (prop. 1961 : 4 BevU 1961 : 4).

Enligt 24 § 2 mom. kommunalskattelagen skall den s k villaschablonen icke tillämpas beträffande fastigheter, som i icke allenast ringa omfattning brukar i förvärvssyfte utnyttjas på annat sätt än för uthyrning till stadigvarande bostad eller såsom bostad för ägaren. I p. 6) tredje stycket av anvisningarna till 24 § kommunalskattelagen exemplifieras nämnda undantagsregel sålunda, att på fastigheter som under somrarna bruka uthyras till sommargäster men i övrigt bebos av ägarna, sommarstugor som regelbundet uthyras under somrarna, fastigheter vilka till viss del upplåtas för upplagsplats, för rörelse el. dyl. samt fastigheter vilka utnyttjas för odling eller tillgodogörande av alster eller naturtillgångar från fastig-

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-13 01:15:30

heten skall villaschablonen icke tillämpas. I samma anvisningspunkt föreskrives vidare, att en fastighet bör anses i allenast ringa omfattning utnyttjad för sådant ändamål, som här avses, om den därigenom förvärvade årliga intäkten icke överstiger 2 procent av fastighetens taxeringsvärde.

Härutinnan har genom SFS 1961 : 41 gjorts den ändringen, att en fastighet bör anses i allenast ringa omfattning utnyttjad för sådant ändamål, som här avses, om den därigenom förvärvade årliga *brutto*intäkten uppgår till högst 1.200 kronor eller överstiger nämnda belopp men icke 2 procent av fastighetens taxeringsvärde. Genom de nya reglerna har sålunda föreskrivits, att vid bedömandet av om en fastighet skall anses i allenast ringa omfattning vara utnyttjad på annat sätt än som bostad för ägaren etc. skall hänsyn tagas icke blott — såsom hittills — till den årliga intäkten av detta utnyttjande satt i relation till fastighetens taxeringsvärde utan även till intäktens absoluta belopp. Vidare har föreskrivits att man härvid skall räkna med bruttointäkten av den särskilda användningen av fastigheten, vilket innebär att fastighetsägaren från influten hyresintäkt icke äger avräkna t ex vad som kan beräknas belöpa på slitage av i uthyrningen ingående möbler. Reformen får betydelse främst beträffande fastigheter, som under sommaren uthyras till sommargäster men under resten av året bebos av ägarna. Med reformen har man i förenklingssyfte velat möjliggöra att schablonreglerna bliva tillämpliga på dylika fastigheter även om — till följd av låga taxeringsvärden — hyresintäkten överstiger 2 procent av taxeringsvärdet.

Kapitalavdragen och försäkringsavdragen.

SFS 1961 : 174 (prop. 1961 : 160, BevU 1961 : 63).

De i 39 § 3 mom. kommunalskattelagen till 300 kronor för ensamstående resp. till 600 kronor för gifta maximerade extra avdragen vid bestämmandet av inkomst av kapital ha — i syfte att stimulera sparandet — höjts till 400 kronor resp. 800 kronor. Alltjämt gäller givetvis att avdragen få åtnjutas endast i den mån bruttointäkten av kapital överstiger summan av i förvärvskällan avdragsgilla faktiska kostnader och gäldräntor, vilket sålunda innebär att de extra avdragen icke få föranleda att förvärvskällan utvisar underskott.

I sparstimulerande syfte har vidare i 46 § 2 mom. kommunalskattelagen företagits den ändringen, att maximibeloppen för avdrag för försäkringspremier höjts från 300 kronor för ensamstående resp. 600 kronor för gifta till 400 kronor resp. 800 kronor. Höjningen avser endast de avdrag, som medgivas skattskyldig vilken i sin självdeklaration specificerar erlagda premiebelopp och sålunda icke de avdrag å 150 kronor resp. 300 kronor, som skola medgivas utan dylik specifikation.

Sparobligationer.

SFS 1960 : 659 (prop. 1960 : 169, BevU 1960 : 84).

Under hösten 1960 utgavs ett sparobligationslån, som formellt löper utan ränta. I stället inlösas obligationerna efter minst ett års löptid med belopp överstigande inköpspriset. Skillnaden mellan inlösningsvärde och inköpspris varierar efter tiden för innehavet och utgör ränta å obligationerna. Inlösen med dylik "inbakad" ränta

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-13 01:15:30

kunde första gången ske i december 1961. Under hösten 1961 har ett likartat obligationslån upplagts.

Genom förordning den 9 december 1960 (nr 659) angående beskattning av ränta å svenska statens sparobligationer har föreskrivits att för dylika obligationer skall, även om obligationerna icke inlösts under beskattningsåret, såsom skattepliktig ränteinkomst upptagas det belopp, varmed inlösningsvärdet ökat för den skattskyldige under beskattningsåret. Bl a för att göra det möjligt för obligationsinnehavarna att i självdeklarationerna uppgiva rätt räntebelopp är på obligationerna tryckt en tabell, som utvisar den årliga stegringen av inlösningsvärdet.

En annan konsekvens av angivna regler är att obligationernas värde vid förmögenhetstaxeringen skall upptagas till fullt värde, dvs till det inlösningsvärde de hade vid beskattningsårets utgång. Om äganderätten till en obligation t ex genom arv övergår till annan person — obligationerna få icke överlåtas, pantsättas eller belånas — skall den nye ägaren endast beskattas för den ökning av obligationens inlösningsvärde som skett under tiden för hans innehav. För värdeökningen dessförinnan skall den tidigare ägaren eller dödsboet beskattas.

För ej inlösta sparobligationer av tidigare emissioner gälla fortfarande äldre bestämmelser, vilket innebär *att* räntan beskattas först när obligationen inlösts *samt att* — jämlikt förordningen den 23 november 1945 (nr 720) angående uppskattning av värdet å svenska statens sparobligationer vid förmögenhetsbeskattning — obligationerna vid förmögenhetsbeskattningen skola upptagas till inköpspriset.

Konjunkturinvesteringsfonderna.

SFS 1961 : 155 (prop. 1961 : 162, BevU 1961 : 64) och SFS 1961 : 529 (prop. 1961 : 193, BevU 1961 : 77).

I syfte att dämpa företagens investeringar i nuvarande konjunkturläge genomfördes vid 1960 års riksdag vissa regler, avsedda att stimulera företagen att under sommaren och hösten 1960 göra inbetalningar i riksbanken motsvarande hela avsättningen till blivande investeringsfonder för rörelse. Se vidare härom Skattenytt 1961 s 3—6. För beskattningsåret 1960 torde avsättningarna till investeringsfonder för konjunkturutjämning ha uppgått till cirka en miljard kronor, varav cirka 770 milj. kronor utgöres av avsättningar, för vilka inbetalning i riksbanken verkställts till 100 procent. Av beloppet 770 milj. kronor skulle 54 procent eller cirka 415 milj. kronor återbetalas den 30 december 1961.

För att alltjämt dämpa företagens investeringar har genom förordningen den 2 juni 1961 (nr 155) med särskilda bestämmelser om rätt till avdrag vid 1962 års taxering för avsättning till investeringsfonder för konjunkturutjämning införts motsvarande möjlighet att vid 1962 års taxering erhålla avdrag för belopp, som inbetalts i riksbanken å konto för investering i rörelse. Förutom därutinnan att de år 1961 införda bestämmelserna intagits i en självständig författning och icke — såsom skedde föregående år — intagits i en författning, som innebar vissa ändringar i förordningen om investeringsfonder för konjunkturutjämning, innefatta de nya reglerna vissa ändringar i sak i förhållande till dem, som infördes år 1960. Sålunda skall inbetalning till riksbanken ha skett före den 1 juli resp. den 1 oktober 1961 mot tidigare före den 1

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-13 01:15:30

augusti resp. den 1 november 1960 för att den skattskyldige vid taxeringen till statlig inkomstskatt skall komma i åtnjutande av det extra avdraget å 12 procent resp. 8 procent. Vidare har såsom en nyhet vid årets lagstiftning föreskrivits att uttag av medel, som föranletts av att investeringsfond enligt vederbörligt beslut skall eller må tagas i anspråk för sitt ändamål, ej skall medföra förlust av det extra avdraget.

Genom förordningen den 24 november 1961 (nr 529) om rätt till visst avdrag vid 1962 års taxering för företag, som år 1960 verkställt extra inbetalning i riksbanken å konto för investering i rörelse har vidare i syfte att uppmuntra företag, som den 30 december 1961 ägde utfå under år 1960 i riksbanken å konto för investering i rörelse för mycket inbetalade medel, att låta denna extra inbetalning eller del därav innestå i riksbanken efter den 30 december 1961 stadgats att dylikt företag vid 1962 års taxering till statlig inkomstskatt äger åtnjuta avdrag med 10,5 procent av den extra inbetalning, som kvarstår å kontot i riksbanken till den 31 december 1962.

Eldsvådefonderna.

SFS 1961 : 45 (prop. 1961 : 3, BevU 1961 : 3).

Enligt förordningen den 15 maj 1959 (nr 168) om särskilda investeringsfonder för förlorade inventarier och lagertillgångar äger skattskyldig fysisk eller juridisk person vid beräkning av nettointäkt av rörelse enligt kommunalskattelagen och förordningen om statlig inkomstskatt njuta avdrag med belopp, som avsättes till särskild investeringsfond för förlorade lagertillgångar och inventarier. Avsättningen skall avse ersättningar och andra intäkter som uppburits i samband med statligt förfogande, eldsvåda eller därmed jämförlig av den skattskyldiges åtgöranden oberoende anledning. Beträffande avdragets storlek ha meddelats vissa spärrregler.

Genom en år 1961 vidtagen ändring i ovannämnda förordning har föreskrivits, att med statligt förfogande skall jämställas avyttring som sker under sådana förhållanden, att statligt förfogande eljest skulle ha kommit i fråga. Det skall således röra sig om en avyttring som, om den icke genomföres frivilligt, skulle ha framtvingats genom statligt förfogande. Vidare har i 3 § av förordningen vidtagits viss ändring beträffande reglerna för värdesättning av varulager därest investeringsfond användes för nedskrivning av lagret.

Norrlandsfonden och Malmfonden.

SFS 1961 526—528 (prop. 1961 : 151, BevU 1961 : 67).

Genom beslut av 1961 års vårriksdag avsattes viss del av vinsten å malmbrytningen vid Luossavaara-Kiirunavaara Aktiebolags gruvor till två särskilda fonder, den ena benämnd Norrlandsfonden och den andra Malmfonden för forsknings- och utvecklingsarbete. Den förstnämnda fondens uppgift skall vara att främja näringslivets framtida utveckling i Norrland, främst Norrbotten, varvid stöd skall kunna utgå till dels forskning och industriellt utvecklingsarbete, som syftar till en vidareförädling av norrländska råvaror, dels industriell utbyggnad, medan ur Malmfonden stöd skall utgå till teknisk och naturvetenskaplig forskning samt till industriellt utvecklingsarbete.

1961 års höstriksdag har genom ändring i 53 § 1 mom. d) kommunalskatte-

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-13 01:15:30

lagen och 7 § första stycket e) förordningen om statlig inkomstskatt tillerkänt de bägge fonderna samma skattefrihet, som gäller för t ex Nobelstiftelsen och Järnkontoret, vilket innebär att skattskyldighet allenast föreligger till kommunal inkomstskatt för inkomst av fastighet. Vidare har genom en särskild författning — förordningen den 17 november 1961 (nr 528) om skattefrihet för bidrag från norrlandsfonden m m — i princip stadgats skattefrihet för bl a bidrag från fonderna, som icke utgår till fysisk person och i dennes hand utgör intäkt av tjänst eller eljest ersättning för eget arbete.

Författningarna trädde i kraft den 1 januari 1962 och bliva sålunda i princip tillämpliga vid 1962 års taxering. Då några bidrag icke utgått från fonderna under år 1961 torde emellertid författningen SFS 1961 : 528 få reell betydelse först vid senare års taxering.

Skattefrihet för bidrag till vanföra ägare av motorfordon.

SFS 1960 : 603 och 604 (prop. 1960 : 165, BevU 1960 : 77).

Genom förordningen den 25 november 1960 (nr 603) om bidrag till vanföra ägare av motorfordon, vilken förordning trädde i kraft den 1 juli 1961, infördes vissa möjligheter för vanföra att erhålla bidrag med belopp, motsvarande den skatt, som belöpte på viss kvantitet drivmedel för motorfordon. Genom ett tillägg till anvisningarna till 19 § kommunalskattelagen (SFS 1960 : 604) har föreskrivits att skatteplikt icke föreligger för dylikt bidrag.

Dubbelbeskattningsavtal.

SFS 1961 : 38 (prop. 1960 : 11, BevU 1960 : 2) innehåller avtal med *Irland*. Avtalet skall första gången tillämpas med avseende å 1960 års taxering, varför i nämnda kungörelse beträffande 1960 års taxering föreskrivits, att om någon enligt avtalet är berättigad till befrielse från skattskyldighet han må, därest dylik befrielse icke erhållits, därom föra talan inom den tid och i den ordning, varom förmäles i 100 och 104 §§ taxeringsförordningen. Genom avtalet har upphävts ett tidigare avtal (SFS 1955 : 457) för undvikande av dubbelbeskattning av inkomster, härrörande från sjö- och luftfart.

SFS 1961 : 95 (prop. 180, BevU 1960 : 82) innehåller avtal med *Storbritannien och Nordirland*. Avtalet skall första gången tillämpas med avseende å 1961 års taxering. Genom avtalet har såvitt angår förhållandet mellan Sverige samt Storbritannien och Nordirland upphävts ett tidigare avtal (SFS 1949 : 523 med ändring 1955 : 107). Sistnämnda avtal skall dock alltjämt gälla i förhållande mellan Sverige och de brittiska territorier till vilka det utsträckts.

SFS 1961 : 493 (prop. 1960 : 170, BevU 1960 : 81) innehåller avtal med *Tunisien*, som första gången skall tillämpas med avseende å 1962 års taxering.

SFS 1961 : 521 (prop. 1961 : 148, BevU 1961 : 44) innehåller avtal med *Marocko*, som första gången skall tillämpas med avseende å 1962 års taxering.

Avslutning.

Till undvikande av missförstånd må framhållas att följande skatteförfattningar *icke* skola tillämpas redan vid 1962 års taxering.

1. Förordningen den 9 december 1960 (nr 658) med provisoriska bestämmelser om beskattningen av aktiebolags och ekonomisk förenings inkomst i vissa fall. Genom denna förordning infördes dels viss

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-13 01:15:30

rätt för aktiebolag till avdrag för utdelning dels i vissa fall s k kedjebeskattning av aktiebolags och ekonomisk förenings utdelningsinkomster. De nya reglerna skola första gången tillämpas vid 1963 års taxering. Den intresserade hänvisas till Skattenytt årg. 1960, s 125 ff, där en redogörelse lämnats för det till grund för förslaget liggande sakkunnigbetänkandet.

2. Lagen den 17 mars 1961 (nr 42) om ändrad lydelse av 19 § och 32 § 2 mom. kommunalskattelagen. De nya reglerna, som innebära upphävande av hittills gällande skattefrihet för ersättning för förlorad arbetsförtjänst om ersättningen erhållits på grund av en av skadevållare tagen ansvarighetsförsäkring, skola tillämpas från och med 1963 års taxering.

3. Förordningen den 12 maj 1961 (nr 101) om antalet ortsgrupper vid skattegrupperingen, som innebär borttagande av ortsgrupp II, var avsedd att tillämpas från och med 1963 års taxering. Genom det i prop. nr 188 till 1961 års höstriksdag framlagda s k skattepaketet, som bl a innebär totalt slopande av ortsgrupperingen vid beskattningen, upphäves emellertid SFS 1961 : 101. Skattepaketets regler om slopande av ortsgrupperingen, ändrade skatteskalor m m skola emellertid icke i något avseende tillämpas förrän vid 1963 års taxering. Skattebortfallet genom ändringarna finansieras emellertid genom höjning från och med den 1 januari 1962 av den allmänna varuskatten och skatterna på motordrivmedel. Se härom följande artikel av förste byråsekreteraren H. G. Lundin.

*

Slutligen må framhållas att till taxeringsmyndigheternas tjänst en ny upplaga av Skatte- och Taxeringsförfattningarna avses utkomma till 1962 års taxeringsarbete.

Nyheter beträffande den allmänna varuskatten

av förste byråsekreteraren H. G. Lundin

Vissa betydelsefulla ändringar på beskattningens område har trätt i kraft den 1 januari 1962 i enlighet med riksdagens beslut i anledning av Kungl. Maj :ts proposition nr 188/1961. Totalt sett innebär dessa ändringar en förskjutning från direkt till indirekt beskattning genom sänkningar av den statliga inkomstskatten och höjningar av den allmänna varuskatten och skatterna på motordrivmedel.

Sänkningarna i vad gäller den statliga inkomstskatten har åstadkommits genom att ett för hela riket enhetligt ortsavdrag om 4.500 kronor för gifta (tidigare 3.680—4.000 kronor) och 2.250 kronor för ogifta (tidigare 1.840—2.000 kronor) kommer att tillämpas. Denna reform gäller även de kommunala ortsavdragen. Vidare sänkes statsskatten genom nya skatteskalor på så sätt att det proportionella skiktet höjes upp till en inkomst av 20.000 kronor för gifta och 10.000 kronor för ogifta samt att tudelningsgränsen vid sambeskattning höjes från 16.500 till 24.500 kronors inkomst. Skyldighet att erlägga folkpensionsavgift och avgift för sjukvårdsförsäkring bortfaller för taxerade inkomster upp till 2.400 kronor (tidigare 1.200 kronor). Härtill kommer att kommunerna avses skola erhålla full kompensation för det skattebortfall, som uppkommer genom höjningen av ortsavdragen, vilken åtgärd därför icke behöver inverka på den kommunala utdebitering-

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-13 01:15:30